

TÜRK EDEBİYATI'NDAN
TÜRK SİNEMASI'NA

VURUN KAHPERE

3 REJİSÖR

(L. Akad, O. Aksoy, H. Refiğ)

3 FİLM

(1949, 1964, 1973)

M. SAMİ OKUMUŞ

ÜLKE

TÜRK EDEBİYATI'NDAN TÜRK SİNEMASI'NA
VURUN KAHPEYE
3 REJİSÖR 3 FİLM
M. Sami Okumuş

ÜLKE YAYIN HABER TİC. LTD. ŞTİ.
Mimar Sinan Mah. Selamiali Efendi Cad.
No: 13/A 34672 Üsküdar/İstanbul
Tel: (216) 391 63 91-93
Sertifika No: 52362

Ülke Kitapları: 59
İletişim-Sinema: 1
ISBN: 978-975-7737-88-9

Türk Edebiyatı'ndan Türk Sineması'na Vurun Kahpeye'nin
yayın hakları Ülke Yayınları'na aittir.
1. Baskı: Mart 2023

Kapak Tasarımı: Nurgül Kabasakal
Sayfa Düzeni: Ayten Balaç

Basım Yeri: Repar Tasarım Matbaacılık
Yenibosna Merkez, Cemal Ulusoy Cad.
No: 43 34197
Bahçelievler/İstanbul
Tel: (0538) 970 97 96
Matbaa Sertifika No: 40675

**TÜRK EDEBİYATI'NDAN
TÜRK SİNEMASI'NA
VURUN KAHPEYE
3 REJİSÖR 3 FİLM**

M. Sami Okumuş

ÜLKE
İLETİŞİM
SİNEMA

M. SAMİ OKUMUŞ

İstanbul Bilgi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler bölümünden 2011’de mezun oldu. 2016’da Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim dalında “Romandan Sinemaya Yapılan Bir Uyarlama Örneği Olarak Vurun Kahpeye (1949, 1964, 1973) Filmlerinin İncelenmesi” başlıklı teziyle yüksek lisansını, 2020’de yine aynı anabilim dalında “TRT Genel Müdürleri Dönemlerinde Modernleşme ve Hegemonya Bağlamında Tarih Dizilerinin Dönüşümü” teziyle doktorasını tamamladı. 2017 yılı itibarıyla Marmara Üniversitesi’nde öğretim elemanı olarak akademik ve idari çalışmalarına devam etmektedir.

Okumuş, ağırlıklı olarak Türk sineması, uyarlama filmler, edebiyat uyarlamaları, film analizi, dizi filmler, tarih dizileri ve TRT üzerine yürüttüğü akademik çalışmalarının yanı sıra yapımcı ve yönetmen olarak sinema ve belgesel film projelerini de sürdürmektedir.

Diğer Çalışmalar:

Tarihin Televizyonla İhyası: TRT Tarihi ve Dizi Filmler (1974-2020)

Çekilemeyen Bir Filmin Hikâyesi: Medine Müdafaası

SUNUŞ

Türk televizyon kanallarında ve sinemalarda yayınlanan uyarlama film ve dizilerin her dönem tercih edilen popüler bir tüketim metası olarak ele alınıyor olması bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan çalışma, 2016'da Marmara Üniversitesi, Radyo Televizyon ve Sinema anabilim dalında tamamlanan yüksek lisans tezine dayanmaktadır ve Türk Sineması'nın en önemli örneklerinden olan *Vurun Kahpeye* romanının ve filmlerinin tarihsel bir analizini içermektedir.

Cumhuriyet sonrası dönemde, Türk devletinin seküler toplum anlayışı ve bu anlayışın sinemaya yansımalarına bakmak üzere çıkılan bu yolda, konunun derinliği, hassasiyeti ve önemi açısından dikkatli bir yol izlenmeye çalışılarak, araştırmanın; sinema çerçevesinden tarih çerçevesine kaymamasına özen gösterilmiştir. Bu hassasiyetle, Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında ele alınan modernizm ve sekülerizm kavramlarının topluma olan tezahürleri kısmı daha sonra başka bir çalışmada ele alınmak üzere tehir edilmiştir.

Dinî kavram ve söylemleri en uç noktalarda temsil etmesi açısından, literatürde hem olumlu hem de olumsuz örnekler yansıtan bir film arayışı sonunda, ülkede her kesimden insanın, filmin ismini duyduğunda bir fikir sahibi olduğuna şahit olunan *Vurun Kahpeye* film(ler)i üzerinden çalışmaya devam edilmiştir. Kuşkusuz bu kararın verilmesindeki en önemli sebep, filmin farklı dönemlerde, aynı yapım şirketi tarafından üç kez beyazperdeye uyarlanmış olması, dönemsel olarak değişimlerin görülmesi açısından da eşsiz bilgiler içermesinden kaynaklanmaktadır.

Türk Sineması'nda popüler film üretimine dair değişimlerin; filmi üretenler, seyirci beklentisi ve yaşanan gündelik hayatın getirdiği bağlamsal hassasiyetler ve dinamikler çerçevesinde ele alınması önemlidir.

Bu çalışmada, Türk Sineması'nda yirmi dört sene içinde üç kez yinelenen ve aynı yapımcı tarafından (Erman Film) gerçekleştirilen *Vurun Kahpeye* (1949, 1964, 1973) filmleri, popüler bir uyarlama ve kültürel bir metin olarak üretildiği dönemlerdeki politik, ekonomik, tarihsel ve sinema sektörü içindeki yerinin yanı sıra anlatısındaki değişimler bağlamında değerlendirilmiştir.

Bu amaçla *Vurun Kahpeye* filmlerinin üretilme süreci içindeki kendine özgü yapım ve gösterim koşullarıyla birlikte, seyircinin popüler sinemadan beklentilerini yeniden düşünerek gözden geçirmek bakımından anlamlıdır. Ele alınan filmlerdeki karakter temsillerine, olay örgüsüne, dinî, kültürel ve ideolojik kimi göstergelere daha yakından bakarak aynı zamanda bu popüler metnin içindeki değişimleri ve farklılıkları anlatı boyutunda görmek de mümkündür.

Çalışmanın, araştırma ve yazım sürecinde kıymetli öğretileri ve yardımları için Serpil Kirel'e, değerli fikirleri için Yalçın Armağan'a ve Aslıhan Erverdi'ye, esere ilgisi ve inancıyla bu projenin hayatı geçirilmesi yönündeki kıymetli katkılarının yanı sıra son okuma süreci için değerli vaktini ayıran M. İhsan Kara'ya, yayın aşamasındaki eşsiz desteği için de yayınevi yöneticisi Asım O. Erverdi'ye bu vesileyle teşekkürlerimi sunarım.

Bu kitabın ortaya çıkmasında manevî ve teknik desteğinin yanı sıra ilgi ve alakasıyla yardımlarını esirgemeyen değerli büyüğüm Ezel Erverdi'ye sonsuz şükranlarımı sunarım.

M. SAMİ OKUMUŞ
Sultanahmet, 5 Ocak 2023

İÇİNDEKİLER

5	Sunuş
9	GİRİŞ
15	1. BÖLÜM: TÜRK SİNEMASI'NA GENEL BİR BAKIŞ
17	1. TÜRK SİNEMASI'NIN TEMELLERİ
22	2. MUHSİN ERTUĞRUL
27	3. DÖNEMSEL VERİLER VE TABLOLAR
39	2. BÖLÜM: ROMANDAN SİNEMAYA YAPILAN UYARLAMALAR VE <i>VURUN KAHPEYE</i> ROMANININ İNCELENMESİ
41	1. UYARLAMA KAVRAMI VE ROMANDAN SİNEMAYA UYARLAMALAR
59	2. HALİDE EDİB ADIVAR'IN <i>VURUN KAHPEYE</i> ROMANININ İNCELENMESİ
69	3. HALİDE EDİB ADIVAR VE DÖNEMİ İLE İLGİLİ BİLGİLER
78	4. FİLMİN ASIL KAYNAĞI OLAN METNİN / ROMANIN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE YORUMLANMASI
93	3. BÖLÜM: ÜÇ DÖNEM, ÜÇ FİLM: <i>VURUN KAHPEYE</i> (1949, 1964, 1973) FİMLERİNİN BİR UYARLAMA OLARAK DEĞİŞİMİNİN ANALİZİ VE YORUMLANMASI
95	1. İLK <i>VURUN KAHPEYE</i> (1949) FİLMİNİN ANALİZİ
159	2. İKİNCİ <i>VURUN KAHPEYE</i> (1964) FİLMİNİN ANALİZİ
205	3. ÜÇÜNCÜ <i>VURUN KAHPEYE</i> (1973) FİLMİNİN ANALİZİ
249	SONUÇ
257	Kaynaklar
267	Dizin

Türk Sineması'nda popüler film üretimine dair değişimlerin; filmi üretenler, seyirci beklentisi ve yaşanan gündelik hayatın getirdiği bağlamsal hassasiyetler ve dinamikler çerçevesinde ele alınması önemlidir.

Bu çalışmada, Türk Sineması'nda yirmi dört sene içinde üç kez yinelenen ve aynı yapım şirketi tarafından (Erman Film) gerçekleştirilen Vurun Kahpeye (1949, 1964, 1973) filmleri, popüler bir uyarlama ve kültürel bir metin olarak üretildiği dönemlerdeki politik, ekonomik, tarihsel ve sinema sektörü içindeki yerinin yanı sıra anlatısındaki değişimler bağlamında değerlendirilmiştir.

Bu amaçla Vurun Kahpeye filmlerinin üretilme süreci içindeki kendine özgü yapım ve gösterim koşullarıyla birlikte, seyircinin popüler sinemadan beklentilerini yeniden düşünerek gözden geçirmek bakımından anlamlıdır. Ele alınan filmlerdeki karakter temsillerine, olay örgüsüne, dinî, kültürel ve ideolojik kimi göstergelere daha yakından bakarak aynı zamanda bu popüler metnin içindeki değişimleri ve farklılıkları anlatı boyutunda görmek de mümkündür.

ISBN: 978-9757737889

ÜLKE
İLETİŞİM
SİNEMA